

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1981

Nr 3

Nr 3.

LANDSKAPSLAG

om renhållning.

Föredragen för Republikens President den 19 december 1980.

Utfärdad i Mariehamn den 8 januari 1981.

I enlighet med landstingets beslut¹⁾ stadgas:

1 kap.

Inledande bestämmelser.

1 §.

Vid hantering av avfall skall bestämmelserna i denna lag iakttagas, om inte i annan lag annat föreskrivs. I fråga om renhållningen på gator samt på allmänna och enskilda vägar finns härutöver särskilda bestämmelser.

Denna lag tillämpas inte på hantering av radioaktivt avfall eller sprängämnesavfall.

2 §.

Med avfall avses i denna lag föremål eller ämne som är värdelöst eller av mindre värde och som inte längre används, dock inte växtdelar som kvarblivit vid skörd av gröda eller avverkning av skog. Oberoende av värdet betraktas alltid såsom avfall föremål eller ämne som samlats i för avfall avsedd behållare eller på för avfall reserverad plats.

Med problemavfall avses avfall, som enligt av landskapsstyrelsen närmare utfärdade föreskrifter är att anse som särskilt miljöfarligt eller som på grund av sin giftighet eller annan särskild orsak är svårt att omhändertaga.

Med skrotfordon avses motorfordon, som är värdelöst eller av ringa värde och med beaktande av fordonets skick, den

tid det stått på samma plats eller andra därmed jämförbara omständigheter bör anses vara övergivet.

Med renhållning avses uppsamling, förvaring, transport och slutligt omhändertagande av avfall.

3 §.

Med tätort förstås i denna lag område med fastställd stads- eller byggnadsplan och område där byggnadsförbud är i kraft för uppgörande av stads- eller byggnadsplan.

Med fastighetsinnehavare förstås fastighetens ägare eller person som besitter fastigheten med nyttjanderätt.

Med renhållningsmyndighet avses det organ som på kommuns vägnar handhar de uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommunen.

4 §.

Renhållningen skall utföras så, att olägenhet från hälso- eller miljövårdssynpunkt inte uppkommer. Verksamheten skall inriktas på att avfallet kan återanvändas eller nyttjas på annat lämpligt sätt.

Utrymmen, behållare och andra anordningar för renhållningen skall vara så beskaffade och skall skötas på sådant sätt att olägenhet inte uppstår.

5 §.

Vad i denna lag stadgas om avfall gäller

¹⁾ Ls. framst. nr 17/1979—80
Lu. bet. nr 23/1979—80
Stu. bet. nr 30/1979—80

i tillämpliga delar material, som uppkommit i samband med byggnads-, rivnings- eller därmed jämförbar verksamhet och som inte är avsett att tagas till vara, ävensom snö som genom plogning eller på annat sätt hop-samlats för transport.

Vad om problemavfall stadgas gäller i tillämpliga delar även skrotfordon.

2 kap.

Förvaltningsuppgifter.

6 §.

Den högsta ledningen och övervakningen av renhållningsverksamheten ankommer på landskapsstyrelsen.

Envar kommun skall inom sitt område ansvara för verkställigheten av renhållningsuppgifterna, såvitt detta inte ankommer på fastighetsinnehavare.

Renhållningsmyndigheten utövar den närmaste tillsynen över fullgörandet av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på enskilda.

7 §.

För handhavandet av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommun kan tillsättas en särskild nämnd. Har ingen nämnd tillsatts, eller har sagda uppgifter inte anförtrotts någon annan nämnd, omhänderhas dessa av kommunstyrelsen.

De uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommun får handhas samfällt av två eller flera kommuner. De i kommunalagen för landskapet Åland (5/80) för samarbete mellan kommuner föreskrivna reglerna skall härvid följas. Landskapsstyrelsens tillstånd som avses i 77 § 2 mom. nämnda lag behöver dock inte inhämtas då två eller flera kommuner avtalat om nämnd för handhavandet av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommunerna.

Vad i denna lag stadgas om kommun och kommunala organ gäller vid samfällt handhavande av de i lagen förutsatta kommunala uppgifterna i tillämpliga delar de organ som på de i samarbetet deltagande kommunernas vägnar handhar uppgifterna i fråga.

8 §.

För utvecklandet och organiserandet av renhållningsverksamheten i landskapet kan kommuner i samråd med landskapsstyrelsen utarbeta en gemensam plan. Denna plan

fastställs av landskapsstyrelsen, som på villkor som anges i planen kan bevilja kommun lättnader i åtaganden enligt densamma.

Om samverkan mellan landskapet och kommunerna såvitt gäller omhändertagande, lagring, bearbetning eller andra åtgärder med avseende på problemavfall och skrotfordon skall överenskommelse träffas i särskilt avtal. Om sådan överenskommelse inte kan åstadkommas, kan landskapsstyrelsen efter kommunernas hörande fastställa villkoren för detta samarbete.

3 kap.

Hantering av avfall.

Uppsamling och förvaring

9 §.

Med beaktande av de föreskrifter som utfärdats i stöd av 29 § skall envar fastighetsinnehavare ordna uppsamling av avfall som härrör från hushåll eller uppkommer vid utövandet av näring eller därmed jämförbar verksamhet på fastigheten.

Uppsamlat avfall, som inte återanvänds eller på annat sätt slutligt behandlas på fastigheten skall i väntan på bortforsling förvaras i behållare, i utrymme eller på plats som är lämpad för avfallsförvaring.

Transport

10 §.

Varje kommun är skyldig se till att avfall som härrör från hushåll (hushållsavfall) på fastigheter inom tätort forslas till behandlingsanläggning. Annat avfall skall kommun åtaga sig att forsla bort om fastighetsinnehavare begär det och åtagandet inte är oskäligt med hänsyn till omständigheterna.

Om bortforsling av hushållsavfall genom kommuns försorg inte kan anses ändamålsenligt på grund av besvärliga kommunikationer, ringa antal berörda fastigheter, obetydlig avfallsmängd eller av annat sådant skäl, får kommunstyrelsen fatta beslut om att inte ombesörja transporten av sådant avfall.

11 §.

Inom tätort är fastighetsinnehavaren berättigad att själv ombesörja borttransporten av hushållsavfall endast i det fall att kommunen enligt 10 § 2 mom. undantagit fastigheten från den av renhållningsmyndigheten erbjudna bortforslingen.

12 §.

För att främja en ändamålsenlig bortforsling av avfall från fastigheter utom tätort bör kommun med beaktande av behov, framförda önskemål från fastighetsinnehavare och möjligen ingånget avtal med annan kommun anordna nödigt antal avfallsuppsamlingslinjer.

13 §.

Är inte kommun skyldig att ombesörja bortforslingen av avfall eller är fråga om sådan utom tätort belägen fastighet som inte har anslutits till av kommunen anordnad transportlinje, skall fastighetsinnehavaren se till att avfallet på lämpligt sätt försas till avfallsbehandlingsanläggning eller till annan av renhållningsmyndigheten godkänd avlämningsplats, såframt han inte enligt av renhållningsmyndigheten utfärdade generella föreskrifter får själv omhändertaga och oskadliggöra avfallet.

14 §.

Problemapavfall skall på åtgärd av fastighetsinnehavare eller den som producerar sådant avfall och med iakttagande av härför utfärdade närmare föreskrifter transporteras till anvisad uppsamlings- eller behandlingsplats, såvida inte särskilt avtal om sådana transporter träffats mellan fastighetsinnehavaren eller producenten och renhållningsmyndigheten.

Den som utför transport av problemapavfall skall ombesörja att avfallet transporteras till uppsamlings- eller behandlingsplats som angivits av uppdragsgivaren. Mottages inte avfallet på uppsamlings- eller behandlingsplatsen, skall den som utför transporten återställa problemapavfallet till den som lämnat transportuppdraget.

Skrotfordon skall på ägares försorg och ansvar transporteras till härför avsedd uppsamlingsplats. Kan ägaren av skrotfordon inte uppdagas eller har ägaren trots anmaning inte fullgjort sin skyldighet ansvarar kommunen för fordonets omhändertagande.

15 §.

Snö som hopsamlats för transport skall på väghållarens försorg omhändertagas i enlighet med renhållningsmyndighetens anvisningar.

Byggnadsavfall och rivningsmaterial som är avsett att bortforslas skall på åtgärd av materialets ägare transporteras till av renhållningsmyndigheten anvisad plats.

Slutligt omhändertagande

16 §.

Kommun skall ombesörja att avfall kan mottagas, lagras och oskadliggöras eller på annat ändamålsenligt sätt behandlas eller återanvändas. För sådan verksamhet skall kommun ombesörja att erforderligt antal för ändamålet anpassade anläggningar finns att tillgå. Motsvarande åtgärder beträffande problemapavfall och skrotfordon regleras genom avtal mellan landskapet och kommunerna.

Om avfall från fastighet ej transporteras till allmänna avfallsbehandlingsplatser för behandling, skall fastighetsinnehavaren anordna vederbörlig behandling av avfallet. På samma sätt skall avfallsbehandlingen anordnas, om inom fastigheten behandlas avfall som uppkommit annorstädes.

4 kap.

Finansiering.

Renhållningsavgifter

17 §.

Kommun får föreskriva att avgift (renhållningsavgift) skall erläggas för sådan bortforsling och sådant slutligt omhändertagande av avfall som sker genom kommunens försorg enligt denna lag. Avgiften skall enligt kommunens bestämmande erläggas till kommunen eller till den som utför renhållningen.

Renhållningsavgiften, som består av avgift för transport och för slutligt omhändertagande, kan sammanslås till en enda avgift.

Allmänna grunder för bestämmande av renhållningsavgiften är avfallets art, beskaffenhet och mängd samt antalet avhämtningar. Såsom grunder får därjämte beaktas de omständigheter under vilka avfallet skall insamlas och lastas inom fastigheten samt användningen av kommunens insamlingsmaterial.

Såsom grund för bestämmande av renhållningsavgiften får även beaktas transport-

sträckan, om avfallet transporteras i avfallsbehållare som används för insamling eller eljest såsom enskild transport.

För omhändertagandet av problemavfall skall erläggas särskilda avgifter som landshapsstyrelsen fastställer.

Betalningsskyldiga

18 §.

Fastighetsinnehavare från vars fastighet avfall forslas bort genom kommunens försorg är skyldig att erlægga avgift för såväl bortforsling som omhändertagande. Fastighetsinnehavare som själv ombesörjer bortforslingen är skyldig att erlægga endast sistnämnda avgift.

Avgift för bortforsling och omhändertagande som uppbärs för avfall som uppkommer vid annan än av fastighetsinnehavaren utövad näring eller jämförbar verksamhet skall utan hinder av bestämmelserna i 1 mom. uppbäras av verksamhetsutövaren.

Fastställelse och uppbörd av avgifterna

19 §.

Det ankommer på kommuns fullmäktige att antaga taxa som i detalj utvisar grunderna för de avgifter som uppbärs för renhållning.

20 §.

För erläggande av renhållningsavgift, som inte uppbärs enligt 22 §, skall till betalningsskyldig sändas betalningsföreläggande med uppgift om grunderna för avgiften. Anmärkning mot föreläggandet kan göras hos renhållningsmyndigheten inom 14 dagar från dagen då föreläggandet mottogs. Anmärkningen skall behandlas utan dröjsmål. Om anledning till rättelse befinnes förelägga, skall nytt föreläggande tillställas den betalningsskyldige, varvid avgiften skall erläggas inom däri angiven tid.

21 §.

Betalas inte avgift inom fastställd tid, skall på det obetalda beloppet erläggas årlig ränta med tolv procent, räknat från förfallodagen.

Avlyfts eller nedsätts renhållningsavgift till följd av överklagande, skall kommunen återbetala den del av avgiften som översti-

ger det belopp som rätteligen borde ha erlagts jämte årlig ränta om tolv procent för tiden mellan avgiftsbeloppets förfallodag och återbetalningsdagen.

22 §.

Uppbärs renhållningsavgift utan att betalningsföreläggande därförinnan tillställts den betalningsskyldige, skall hos den som av renhållningsmyndigheten erhållit rätt att uppbära avgift finnas tillgänglig redogörelse över grunderna för hur renhållningsavgiften beräknas, så att envar genast kan inhämta kännedom om den avgift som skall erläggas.

Avvikelse från taxa

23 §.

Är renhållningsavgift för viss fastighet enligt fastställd taxa uppenbart för hög eller för låg med hänsyn till avfallens beskaffenhet, mängd eller av annat skäl, skall för fastigheten fastställas särskild avgift. Härvid skall förutom de allmänna grunderna för avgiftsbeläggning beaktas de avvikande förhållandena samt den nytta fastighetsinnehavaren har av renhållningen.

Avgift som avses i 1 mom. fastställs av renhållningsmyndigheten på grundvalen av ett motiverat förslag, vari grunderna för avgiften upptagits och vilket bevisligen tillställts den betalningsskyldige. Denne är berättigad att inom 14 dagar från delfäendet framställa anmärkning mot förslaget. Avgiften får inte fastställas förrän sagda frist gått till ända. I fråga om betalningsföreläggande som utfärdas i anledning av här avsedd avgiftsfastsällelse skall bestämmelserna i 20 § rörande anmärkning inte tillämpas.

5 kap.

Bestämmelser beträffande skrotfordon.

Inledande bestämmelser

24 §.

På den som i register över motorfordon antecknats såsom innehavare av visst fordon skall i fråga om skrotfordon tillämpas samma bestämmelser som gäller för ägare av sådant fordon. Är fordon avregistrerat anses såsom skrotfordonets ägare den som senast varit antecknad såsom fordonets innehavare, såvitt han ej kan styrka att fordonet överlåtits till någon annan. Såsom ägare anses också den som ägt eller på

nämnt sätt innehaft skrotfordonet, men övergivit det.

Omhändertagande av skrotfordon

25 §.

Ägare till skrotfordon är skyldig att forsla sådant fordon till av renhållningsmyndigheten anvisad plats.

Fullgör inte känd ägare till skrotfordon denna skyldighet skall renhållningsmyndigheten på ägarens bekostnad ombesörja transporten.

Skrotfordon vars ägare är okänd forslas bort på renhållningsmyndighetens försorg.

Skrotningsavgift

26 §.

För täckande av de kostnader som förorsakas samhället till följd av omhändertagande och skrotning av motorfordon som inte längre används, uppbärs avgift varom stadgas i landskapslagen om motorfordon (25/58).

27 §.

För omhändertagande av skrotfordon på uppsamlingsplats skall ingen avgift uppbäras.

Landskapsstyrelsen kan föreskriva att till den ägare som själv ombesörjer forsling av skrotfordon till uppsamlingsplatsen skall av härför anvisade medel erläggas skrotningspremie.

Föremål i skrotfordon

28 §.

I skrotfordon påträffat föremål behandlas som hittegods om det ej är avsett för fortgående bruk i fordonet.

6 kap.

Särskilda bestämmelser.

Föreskrifter för renhållningen

29 §.

Renhållningsmyndighet kan utfärda närmare föreskrifter rörande avfallskärl, -säckar och utrymmen, dessas placering, tömning, rengöring och underhåll samt rörande sortering och återanvändning av avfall även som rörande andra frågor i anslutning till

uppsamling, förvaring, bortforsling och slutligt omhändertagande av avfall. Föreskrifterna skall bringas till allmän kännedom i den ordning som gäller för tillkännagivande av kommunala meddelanden i kommun samt särskilt meddelas landskapsstyrelsen.

Uppsnyggning av nedskräpat område

30 §.

Den som förorsakat eller eljest är ansvarig för nedskräpning med avfall är skyldig att snygga upp området samt att vidtaga erforderliga förebyggande åtgärder för framtiden.

Kan det inte utrönas vem som förorsakat eller eljest är ansvarig för nedskräpningen och ankommer inte renhållningen jämlikt 9 § på fastighetsinnehavaren, skall renhållningsmyndigheten vidtaga åtgärder som avses i 1 mom.

Tvångsåtgärder

31 §.

Försummar någon att utföra åtgärd som det på grund av bestämmelserna i denna lag eller på grund av föreskrifter som utfärdats med stöd av lagen åligger honom att utföra, kan åtgärden utföras genom renhållningsmyndighetens försorg på den försumliges bekostnad.

Är åtgärd som avses i 1 mom. sådan att den kan utföras endast av den som är skyldig att utföra densamma eller prövas tillräcklig anledning till utförande av åtgärden genom renhållningsmyndighetens försorg inte föreligga, kan landskapsstyrelsen på framställning av myndigheten vid vite ålägga den försumlige att fullgöra sin skyldighet.

32 §.

Renhållningsavgifter och kostnader för åtgärder som avses i 31 § 1 mom. får indrivnas utan dom eller utslag i den ordning som är föreskriven för indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

Skyldighet att lämna uppgifter

33 §.

Fastighetsinnehavare är skyldig att på begäran lämna renhållningsmyndigheten uppgifter om kvantiteten och sammansättningen

av avfall som uppkommer på fastigheten, om egenskaper hos avfallet som kan vara av betydelse med hänsyn till behandlingen och om övriga omständigheter som kan ha betydelse vid hanteringen av avfallet.

Föreligger det skäl antaga att avfall av visst slag kan ha skadebringande eller i annat avseende mer menliga egenskaper än avfall i allmänhet, skall fastighetsinnehavaren självant och ofördröjligen meddela renhållningsmyndigheten härom.

Rätt att begära och skyldighet att mottaga upplysningar som avses i 1 och 2 mom. har på renhållningsmyndighetens vägnar den som handhar bortforsling av avfall, om ombesörjandet av bortforslingen ankommer på kommunen, samt den som förestår allmän avfallsbehandlingsanläggning.

Rätt att utföra inspektioner

34 §.

Renhållningsmyndighet eller person som av denna myndighet förordnats att utföra inspektioner, skall beredas tillträde till alla sådana platser där avfall uppsamlas, transporteras, lagras eller behandlas.

Vad i 1 mom. är stadgat gäller dock inte bostadslägenhet såframt inte lägenhetsinnehavaren givit sitt samtycke till inspektionen.

Polismyndighet är skyldig att lämna det biträde som behövs för att de åtgärder som avses i 1 mom. skall kunna genomföras.

Tystnadsplikt

35 §.

Den som vid utförandet av i denna lag förutsatta åtgärder erhållit uppgifter om annans ekonomiska eller personliga förhållanden skall hemlighålla dessa uppgifter, om inte vederbörande samtyckt till uppgifternas offentliggörande.

Vad i 1 mom. är föreskrivet utgör inte hinder för meddelande av upplysningar till åklagar- eller polismyndighet för utredning av brott eller till annan myndighet som behöver upplysningar vid utövandet av offentligt uppdrag.

Besvär

36 §.

Renhållningsmyndighets beslut enligt denna lag kan överklagas hos länsrätten genom besvär. Besvärstiden är 30 dagar, räknat från dagen för delfående av beslutet. I fråga

om beslut som avses i 20 § och 23 § 2 mom. räknas besvärstiden från utgången av den för framställande av anmärkning föreskrivna fristen. Har anmärkning framställts, räknas besvärstiden från dagen för delfäendet av det i anledning av anmärkningen fattade beslutet.

Oberoende av ändringssökande skall renhållningsavgift erläggas inom angiven betalningstid.

Om sökande av ändring gäller i övrigt vad i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154/50) och i lagen om tillämpningen i landskapet Åland av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 182/79) är stadgat.

Straffbestämmelser

37 §.

Den som underlåter att fullgöra förpliktelse som åvilar honom på grund av bestämmelserna i denna lag eller på grund av föreskrifter som utfärdats med stöd av lagen eller som på annat sätt bryter mot lagen eller med stöd därav utfärdade föreskrifter skall för renhållningsförseelse dömas till böter.

Den som lämnat skrotfordon så att renhållningsmyndigheten med stöd av 25 § 2 mom. nödgats ombesörja flyttningen, skall för lämnande av fordon i omgivningen dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

Den som eljest så skräpat ned eller osnygga i miljön eller fört avfall till annan än för avfall i varje särskilt fall avsedd plats eller eljest försummat av denna lag härflytande skyldighet att anordna renhållning, att härav vållats fara för människors hälsa, avsevärt men för processerna i naturen, anmärkningsvärd minskning av trivseln, påtaglig förfulning av landskapsbilden eller betydande skada för annans egendom, skall för renhållningsbrott dömas till fängelse i högst två år eller till böter.

38 §.

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

7 kap.

Ikraftträdelsebestämmelser.

39 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

Förberedande åtgärder för verkställigheten av lagen kan vidtagas därförinnan.

40 §.

Blir transportmateriel, som används vid avfallstransport, utförd med stöd av trafik-tillstånd, obehövlig därför att transporten anordnas utan medverkan av materielens

Mariehamn den 12 september 1980.

OLOF JANSSON
talman

K-G. Fagerholm
vicetalman

J-E. Lindfors
vicetalman

ägare, skall vederbörande kommun till gängse pris inlösa materielen, om dess ägare det yrkar.

41 §.

Åtgärder, som kommun enligt denna lag är skyldig att vidtaga, skall vara förverkligade senast den 1 januari 1984.

42 §.

Vad i denna lag är föreskrivet om omhändertagande, lagring, bearbetning eller andra åtgärder med avseende på skrotfordon skall i tillämpliga delar gälla även sådana fordon som övergivits före denna lags ikraftträdande.

Nytryck den 24 mars 1987.
Nr 3, utgiven från tryckeriet den 16 januari 1981.
Mariehamn 1981 — Ålands Tidnings-Tryckeri Ab